

EVROPSKI PARLAMENT

2004

2009

Odbor za peticije

3.7.2006

OBVESTILO POSLANCEM

Peticija 0320/2005 Matevža Krivica v imenu Društva izbrisanih Slovenije o domnevnem neizvajanju odločbe slovenskega ustavnega sodišča o izbrisanih s strani slovenske vlade

1. Povzetek peticije

Leta 1992 je bilo 18 305 oseb v Sloveniji izbrisanih iz državnega registra stalnih prebivalcev, zato ker takrat niso zaprosile za slovensko državljanstvo. Po navedbah so bili omenjeni posamezniki, ki so v Slovenijo prišli večinoma iz drugih tedanjih republik nekdanje Jugoslavije, iz državnih registrov izbrisani brez kakršnega koli uradnega obvestila ali uradnega dokumenta in brez kakršnih koli podatkov in pravne podlage za to dejanje. Tako so izbrisani dobesedno čez noč izgubili svoje pravice in mnogi med njimi tudi službe, pokojnine in druge osebne prihodke. Kljub temu jih je večina ostala v Sloveniji, saj se bodisi zaradi vojne ali kakršnih koli drugih razlogov niso mogli vrniti v njihove matične države. Slovensko ustavno sodišče je v letih 1999 in 2003 izdalo odločbi, v skladu s katerima je izbris oseb iz registra stalnega prebivalstva nezakonito dejanje, brez kakršne koli pravne podlage v slovenski zakonodaji in neustavno. Zato je treba vsem izbrisanim njihove pravice priznati za nazaj od dneva, ko so bili nezakonito izbrisani iz državnega registra. V skladu z navedbami vlagatelja peticije slovenska vlada teh odločb ne izpolnjuje v celoti ter se položaj tretjine izbrisanih oseb do danes še vedno ni spremenil. Ostali so v skladu z zahtevami odločbe z leti pridobili bodisi dovoljenje za stalno prebivanje ali državljanstvo, vendar le 4000 oseb za nazaj. Vlagatelj peticije še navaja, da zadevne osebe nimajo pravice do nadomestila za škodo, ter od institucij EU zahteva, naj ne dopuščajo kršitve osnovnih načel prava in spoštovanja človekovih pravic v Sloveniji, ki bo kmalu kot prva izmed novih držav članic prevzela sopedovanje Evropski uniji.

2. Dopustnost

Označena za dopustno 16. avgusta 2005. V skladu s členom 192(4) so od Komisije zahtevana pojasnila.

3. Odgovor Komisije, prejet 3. julija 2006.

Dejansko:

Leta 1992 je bilo v Sloveniji 18 305 oseb izbranih iz državnega registra stalnih prebivalcev, ker niso zaprosili za slovensko državljanstvo. Po navedbah so bili ti posamezniki, ki so v Slovenijo prišli iz ostalih republik nekdanje Jugoslavije, izbrisani iz brez kakršnega koli uradnega obvestila ali uradnega dokumenta in brez kakršnih koli podatkov in pravne podlage za to dejanje. Tako so izbrisani dobesedno čez noč izgubili svoje pravice in mnogi med njimi tudi službe, pokojnine in druge prihodke. Kljub temu jih je večina ostala v Sloveniji, saj se niso mogli vrniti v njihove matične države bodisi zaradi vojne ali kakršnih koli drugih razlogov. Slovensko ustavno sodišče je leta 1999 in 2003 izdalo odločbi, v skladu s katerima je izbris oseb iz registra stalnega prebivalstva nezakonito dejanje, brez kakršne koli pravne podlage v slovenski zakonodaji in neustavno. Zato je treba vsem izbranim njihove pravice priznati za nazaj od dneva, ko so bili nezakonito izbrisani iz državnega registra. V skladu z navedbami vlagatelja peticije slovenska vlada teh odločb ne izpolnjuje v celoti ter se položaj tretjine izbranih oseb do danes še vedno ni spremenil. Ostali so v skladu z zahtevami odločbe z leti pridobili bodisi dovoljenje za stalno prebivanje ali državljanstvo, vendar le 4000 oseb za nazaj. Vlagatelj peticije še navaja, da zadevne osebe nimajo pravice do nadomestila za škodo. od institucij EU zahteva, naj ne dopuščajo kršitve osnovnih načel prava in spoštovanja človekovih pravic v Sloveniji, ki bo kmalu kot prva izmed novih držav članic prevzela sopredsedovanje Evropski uniji.

Pravno:

Komisija v skladu z določili Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti nima splošne pristojnosti glede temeljnih pravic in lahko posreduje le v primeru kršitev temeljnih pravic na področju uporabe zakonodaje Skupnosti.

Status državljanov tretjih držav, ki dolgo časa prebivajo v eni izmed držav članic, je bil usklajen z Direktivo Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas¹. To direktivo so morale države članice prenesti v svojo nacionalno zakonodajo do 23. januarja 2006.

V skladu s poglavjem II omenjene direktive lahko državljani tretjih držav po petih letih zakonitega in neprekinjenega bivanja v zadevni državi članici pridobijo stalni status rezidenta za daljši čas.

Potemtakem državljani tretjih držav na podlagi omenjene direktive ne morejo zahtevati statusa rezidenta za daljši čas za obdobje zakonitega bivanja v državi članici, ki sega – kot v primeru, ki so ga predložili spoštovani poslanci – v leto 1992 ali dlje.

Na podlagi podatkov, ki jih je prejela Komisija, sklep o ponovni uvedbi slovenskega statusa stalnega rezidenta ne spada v okvir Direktive 2003/109/ES, temveč v celoti v okvir nacionalne zakonodaje.

Odločba slovenskega ustavnega sodišča zadeva predmet – osebe, ki bi morale biti

¹ UL L 16, 23.1.2004.

evidentirane kot slovenski državljani – ki je v pristojnosti nacionalnih oblasti in ni povezan z zakonodajo Skupnosti. Komisija iz tega razloga ni pristojna za posredovanje v tem primeru.

Oseba, ki meni, da so bile kršene njene temeljne pravice, ima po izčrpanju vseh notranjih pravnih sredstev še možnost, da se pritoži na Evropskem sodišču za človekove pravice, ki mu kot zadnja instanca zagotavlja zaščito.